

A munkabizottság megalakulásától napjainkig, Wolfram Ervin öröksége

1923–1985

Kiss Éva
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Határfelületi- és Nanoszerkezetek Laboratórium

Budapest, 2016. november 9.

A Kolloidkémiai Munkabizottság a Fizikai-Kémiai Bizottság
1965. november 1-i ülésén hozott határozat alapján alakult meg.

Alakuló ülés: 1966. március 23.

Budapest, MTA Képes terem

Alapító tagok:

Bozzay József	Budapesti Műszaki Egyetem <u>Szerves Kémiai Techn.</u> Tanszék
Czuppon Alfréd	MTA Központi <u>Szerkezeti Kutató Laboratórium</u>
Fejes Pál	MTA Központi <u>Kémiai Kutató Intézet</u>
Hardy Gyula	<u>Műanyagipari Kutató Intézet</u>
Horkay Ferenc	<u>Lakk- és Festékipari Kutató Laboratórium</u>
Imre Lajos	Kossuth Lajos Tudományegyetem <u>Fizikai-Kémiai Tanszék</u>
Kabai János	Eötvös Loránd Tudományegyetem <u>Kolloidkémiai Tanszék</u>
Kalló Dénes	MTA Központi <u>Kémiai Kutató Intézet</u>
Kovács Lajos	<u>Lakk- és Festékipari Kutató Laboratórium</u>
Lengyel Pál	<u>Papíripari Kutató Intézet</u>

Alapító tagok:

Mádi István	Kossuth Lajos Tudományegyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Nagy Ferenc	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Nagy Lajos György	Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Péter Ferenc	Festékipari Kutató Intézet
Rohrsetzer Sándor	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék
Rusznák István	Textilipari Kutató Intézet
Schay Géza	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Szántó Ferenc	József Attila Tudományegyetem Kolloidkémiai Laboratórium
Székrenyesy Tamás	Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai-Kémiai Tanszék
Ször Péter	Gumipari Kutató Intézet
Tüdős Ferenc	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
Udvarhelyi Katalin	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék
Várkonyi Bernát	József Attila Tudományegyetem Kolloidkémiai Laboratórium
Wolfram Ervin	Eötvös Loránd Tudományegyetem Kolloidkémiai Tanszék, a Munkabizottság elnöke

50 évvel ezelőtt

A munkabizottság tevékenysége a következő területeket ölelte fel:

- Határfelületek fizikai kémiája
- Diszperz rendszerek
- Kolloid rendszerek reológiája
- Mindhárom területtel kapcsolatos kísérleti módszerek

Témacsald kialakítása a kolloidkémia területén 1968-ban:

1. Fizikai Kémiai Bizottság

1.5 Kolloidkémiai Munkabizottság

1.5.1 Határfelületi jelenségek vizsgálata, kutatói létszám: 29 fő

1.5.2 Diszperz rendszerek vizsgálata, kutatói létszám: 30 fő

1.5.3 Polimerek és tenzidek kolloid rendszereinek vizsgálata, kutatói létszám: 23 fő

➤ Munkabizottsági ülések: átlagosan évente kettő ezek programja:

➤ Vendég előadók

➤ Kandidátusi, doktori, PhD elővédések

Az MTA
Kolloidkémiai
Munkabizottságának
50 éve:
1966-2016

1966. május 30-31.

Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Kolloidkémiai Tanszék

Rohrsetzer Sándor: Makromolekulák és szol részecskék kölcsönhatásai

Wolfram Ervin: Nedvesedés és folyadék adhézió kis felületi energiájú szilárd felületeken

Nagy Miklós: Polivinil alkohol (PVA) híg oldatainak szerkezetvizsgálata viszkozitás mérése alapján

Az 50 év során

Alap- és alkalmazott
kutatási irányok
kijelölése, koordinálása,
ellenőrzése

Anyagtudomány:
nanorendszerek,
nanotechnológia –
kolloidikai alapok

Kapcsolatok rokon
területekkel

Nanobiotechnológia –
orvosbiológiai
alkalmazások

	Elnök	Titkár
1966-1973	Wolfram Ervin	Kabai János
1973-1985	Wolfram Ervin	Szekrényesy Tamás
1985-1989	Szántó Ferenc	Zrínyi Miklós
1990-1993	Dékány Imre	Zrínyi Miklós
1993-2005	Dékány Imre	László Krisztina 2003-ig
2005-2013	Tombáczi Etelka	Filipcsei Genovéva 2004-től
2013-2015	Zrínyi Miklós	Filipcsei Genovéva
2015-	Kiss Éva	Filipcsei Genovéva

Jelenleg 50 aktív tag

Budapest, 2016. november 9.

Az 50 év során

Konferenciák szervezése, részvétel nemzetközi szakmai szervezetekben

1. Kolloidkémiai Konferencia ● ● ● ●
Mátrafüred 1971.

*11th Conference on
Colloid Chemistry
New dimensions of colloids
Keszthely 2017*

International Conference on Colloid and Surface Science, IUPAC
Budapest, Sept 15-20, 1975

IACIS megalapítása: 1978

NATO Advanced Research Workshop on Nanoparticles in Solids and Solutions
Szeged, March 8-13, 1996

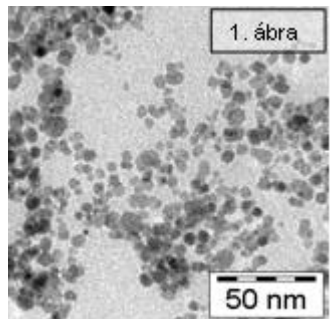
Adsorption and nanostructures – From theory to application
3rd Intern. Conf. of the Kolloid-Gesellschaft
Budapest, September 25-28, 2000

20th Conference of the European Colloid and Interface Society and ECIC
Budapest, September 17-22, 2006

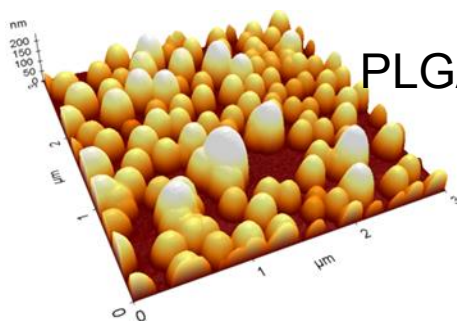
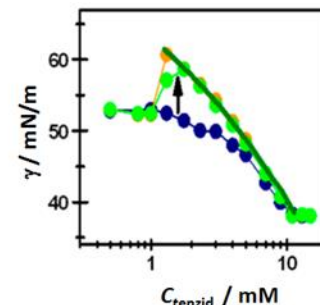
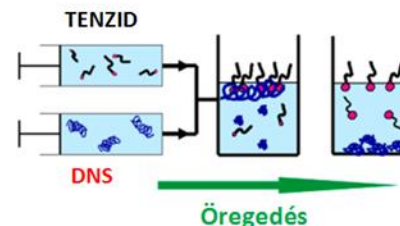

Budapest, 2016. november 9.

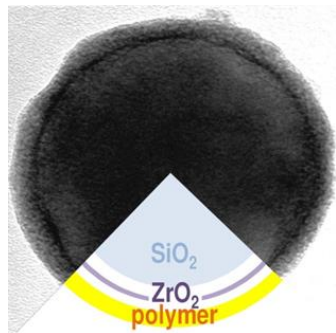
Tenzid-DNS kölcsönhatás határfelületen

Humuszanyagok és magnetit nanorészecskék kölcsönhatása

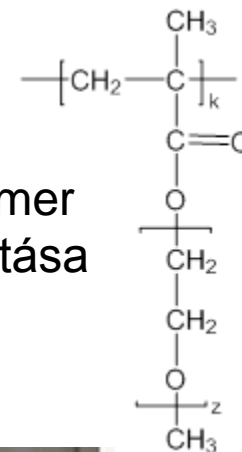

PLGA nanorészecskék felületmódosítása

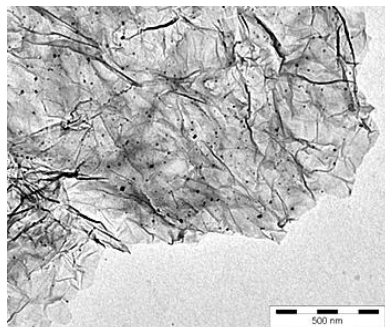

Mag-héj szerkezetű hatóanyag-hordozó nanorészecskék

Amfifil kopolimer előállítása

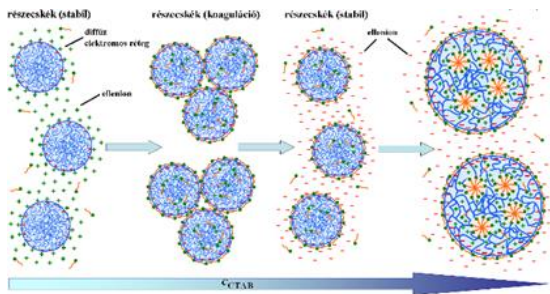
Szuperparamágneses maghemit kristályokkal borított grafénlamella

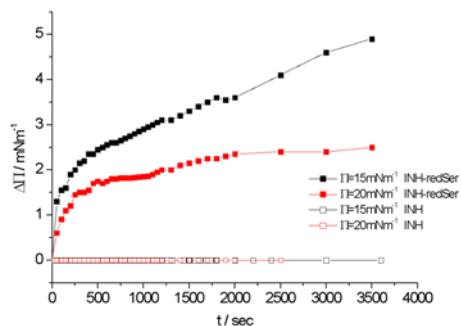
Magnetit nanorészecskék orvosi alkalmazásra

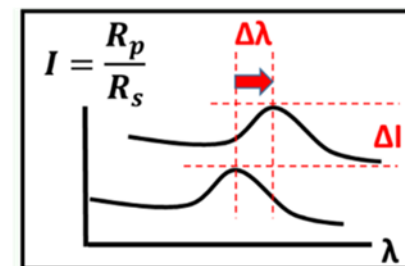
Mikrogél-tenzid kölcsönhatás

- Mezopórusos szol-gél bevonatok
- Neutron-szórásos szerkezetvizsgálat
- Fotonika
- Poliaminosav alapú szálrendszerek
- Folyékony fázisú NMR vizsgálatok

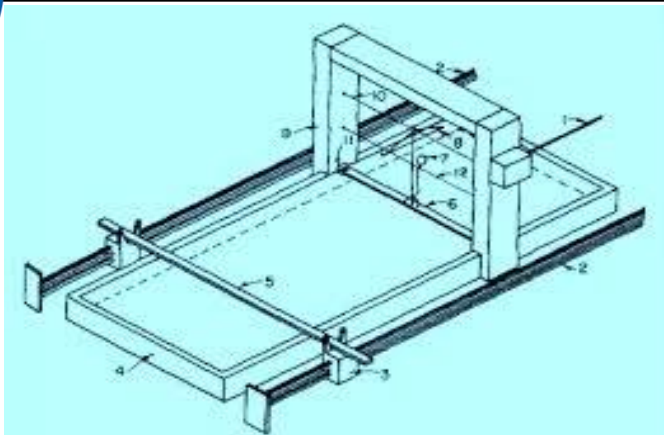
Hatóanyag és peptidkonjugátumának membrán affinitása

Reflektometria-interferencia-spektroszkópia fejlesztése

Saját kutatások: Langmuir-film, nanorétegek

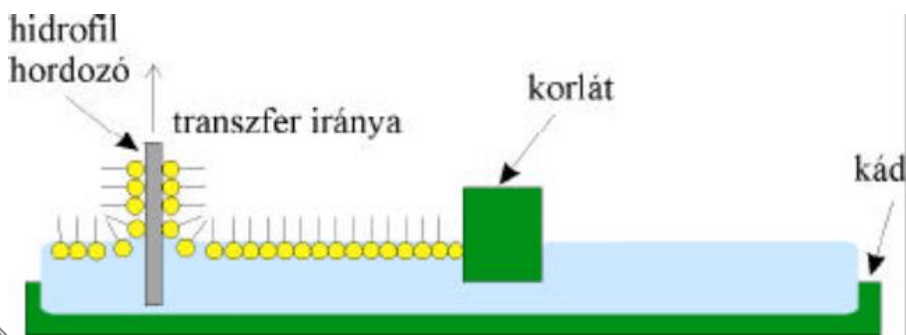

Nanométer vastagságú,
egyenletes,
rendezett molekulák által alkotott réteg
folyadék felszínén

A Langmuir-Blodgett-filmek (LB-filmek)
vízfelületről szilárd felületre átvitt,
rendezett, molekuláris monorétegekből
építhetők fel.

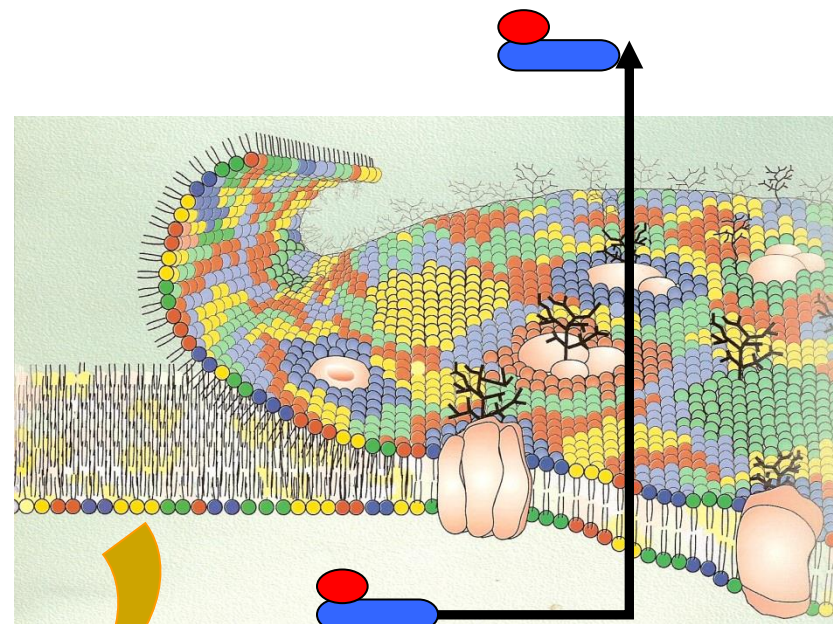
Tervezett szerkezet
és tulajdonságok:

molekuláris elektronika,
bioszenzor, biomembránok
korrózióvédelem,
kenéstechnika,
módosított elektródok,
optikai jelfeldolgozás,
napenergia hasznosítás,
információtárolás
sejt membrán modell

Langmuir-film, lipid nanoréteg

A sejtmembrán lipid kettősrétegének egyszerűsített modellje

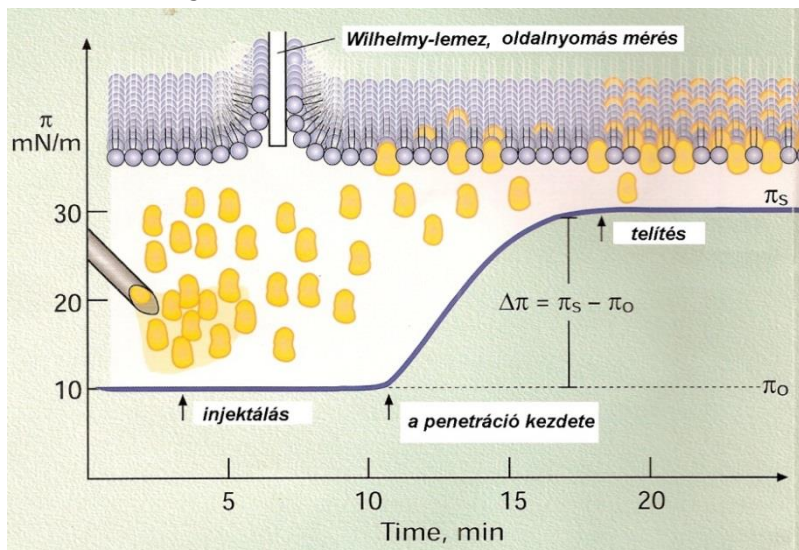
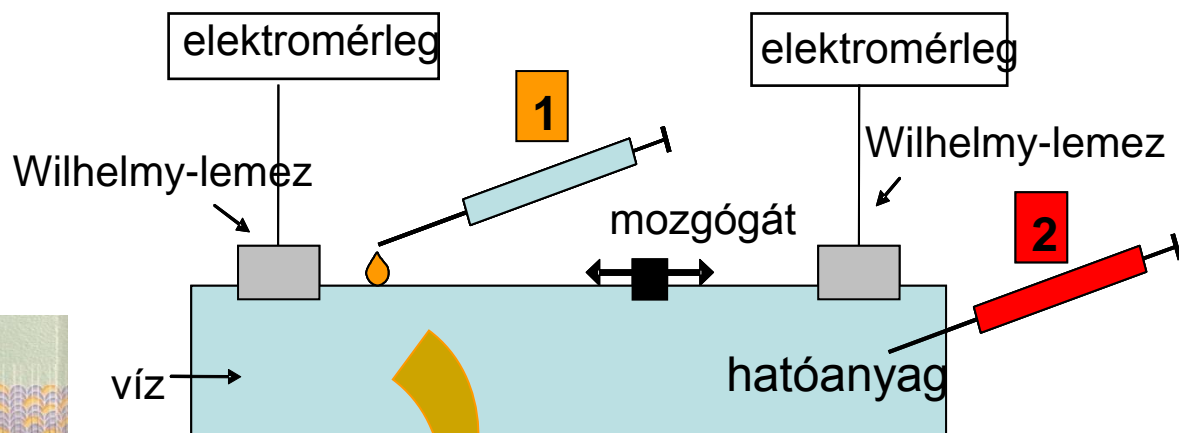

Lipid molekulák rendezett monorétege

K. Hill et al.
Characterization of the membrane affinity of an isoniazide peptide-conjugate by tensiometry, atomic force microscopy and sum-frequency vibrational spectroscopy, using a phospholipid Langmuir monolayer
Phys. Chem. Chem. Phys., 12, 11498–11506 (2010)

Langmuir-film, lipid nanoréteg

A lipid réteghez való kötődés, gyógyszer hatóanyagok membrán affinitása számszerűen jellemezhető

- Nagyszámú jelölt szűrése, szelektálás
- Hatásmechanizmus

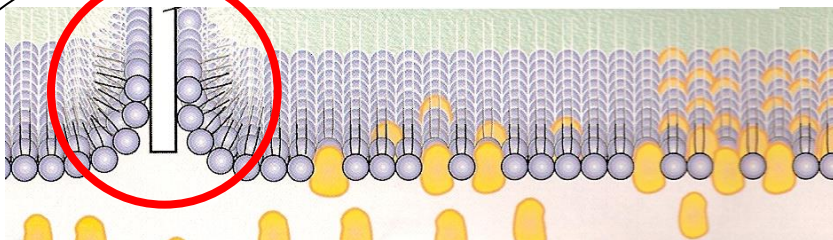
Cs. B. Péntzes et al.: Membrane affinity of antituberculous drug conjugate using lipid monolayer containing mycolic acid *Colloids Surf. A* 413 142– 148 (2012)

É. Kiss et al.: Membrane affinity and antimicrobial properties of polyelectrolytes with different hydrophobicity *Macromolecular Bioscience* 12 (9) 1181–1189 (2012)

Langmuir-Blodgett film, szerkezet

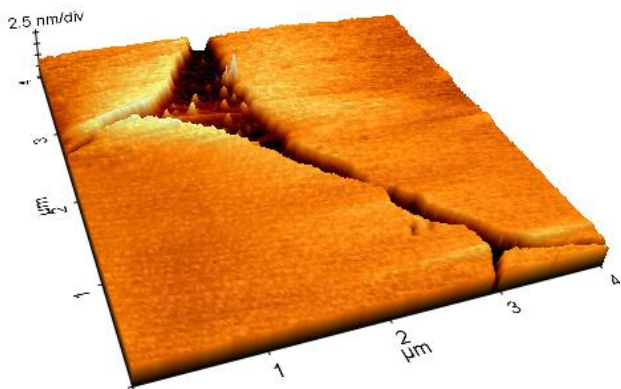
Atomi erő mikroszkópia

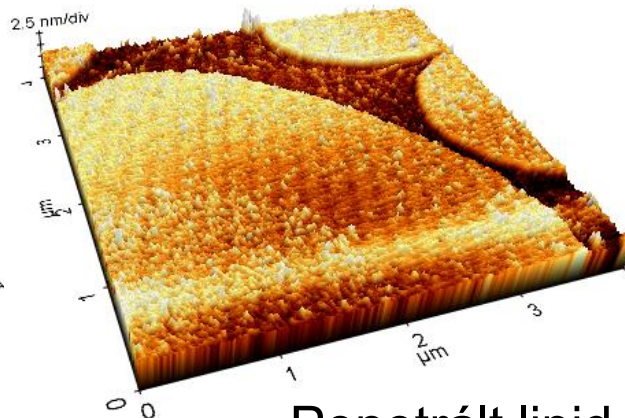
A lipid réteg szilárd felületre átvihető az LB-technikával

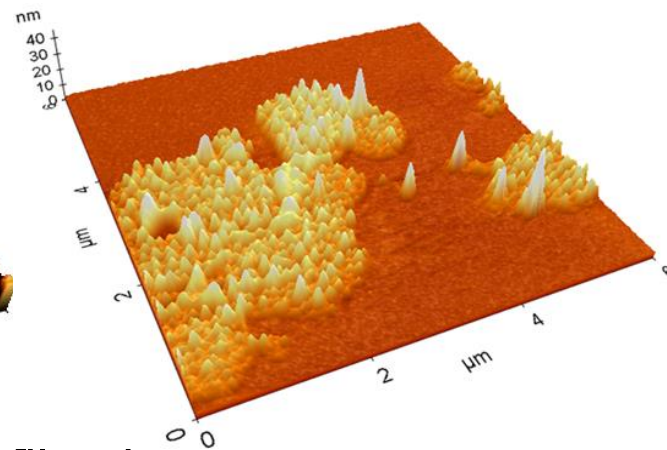
A felület morfológiája nanométeres felbontásban megjeleníthető

Lipid film

Penetrált lipid filmek

Az ELTE

Határfelületi és Nanoszerkezetek Laboratórium tagjai:

Ábrahám Ágnes,

Gilányi Tibor,

Gyulai Gergő,

Jedlovsky Pál,

Kiss Éva,

Mészáros Róbert,

Varga Imre,

továbbá magyar- és külföldi PhD hallgatók

A Kolloidkémiai Munkabizottság honlapja:

MTA/Köztestület/Kémiai Osztály/ útvonalon

vagy

közvetlenül:

<http://www.energia.mta.hu/~kolloidmb>

Budapest, 2016. november 9.